

Oponentský posudek

Mgr. ing. Jiří Cikánek předložil na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (Katedře systematické teologie) v akademickém roce 2006/2007 rigorózní práci s názvem *Vztah křesťanů a muslimů v České republice v době po teroristických útocích na New York z 11.9.2001*. Vedoucím práce je ThDr. Bogdan Pelc.

Krom úvodu, závěru a příloh je práce rozdělena do tří bohatě členěných kapitol.

Kapitola první *Zjišťování výchozího stavu: sociologická šetření* má výrazně sociologický charakter. Autor si vybral „skupinu církevních osobností“, použil techniku polořízeného rozhovoru, dále malou skupinu na víkendovém setkání Akademické YMCY (retreat) a pak analyzoval vybraná česká média (tisk). Otázky a zájem byly soustředěny na islám a možnosti mezináboženského dialogu. Nejsm sociolog, ale uvedené výsledky se mi jeví velmi nepřesvědčivé, nikoli závěry, ty jsou předvídatelné a spíše obecně známé. Slabiny „sociologických tvrzení“ doktoranda, jež se v práci opakují, spočívají podle mého názoru v tom, že apelují na pouhou víru čtenářů; např. „na základě sociologických šetření bylo zjištěno, že...“ (s. 62) Nelze si ověřit výroky médií, případně jiných zkoumaných skutečností, lze jen spoléhat, že autorova interpretace je validní. „Odhalení“ např. , že „mediovaný postoj k bin Ladinovy (sic!) je téměř výhradně negativní“ (s. 27) má nulovou badatelskou vypovídací hodnotu, podobně se mi to jeví i u jiných „objevů“.

Druhá kapitola *O dialogu* začíná opět podobným „heuristickým“ tvrzením: „Dialog patří k významným nadějím, které byly identifikovány na základě sociologických šetření“ (s.37), jednak nevím, kterých a jak a jednak na to netřeba takového badatelského úsilí. Následné úvahy jsou přehledným představením Hoškových tezí (*Na cestě k dialogu. Křesťanská víra v pluralitě náboženství*. Praha 2005). Ing. Mgr. Cikánek se pak pouští do teologie mimokřesťanských náboženství, krom Hoška užívá publikace Boublíkovy, Beinertovy, Waldenfelsovy, Pospíšilovy. Opět přehledným postupem nás také seznamuje se známým dokumentem Mezinárodní teologické komise *Křesťanství a ostatní náboženství* (1996). Poměrně nešťastný je *Exkurz 2: Vybrané prvky islámské věrouky*. Místo, aby využil příležitosti a pracoval s pramennou literaturou (stačily by překlady), předkládá nauku islámu ze sekundární literatury (Kropáček, Armstrongová, Jukko, Küng/Ess a další). Informace jsou na úrovni středoškolské občanské nauky. Tato povrchnost ho přivádí k některým podivným formulacím např.: „Nelze proto jednoduše tvrdit, že Bůh muslimů je tentýž, není-li muslimy

přijata inkarnace Ježíše Krista. Obdobně to platí o vztahu muslimů k židům.“ (s. 53; podobně na s. 48)

V kapitole o dialogu mi schází jednak rozpracovaná filosofie a teologie dialogu, přehled dosavadních výsledků dialogů mezi muslimy a křesťany. Některé citáty teologů nejsou odkázány (např. J.Daniélou s. 40-41; Jan Damašský s. 47 a další; Benedikt XVI je citován z Katolického týdeníku s. 56 pozn. 152, atd.)

Pojetí moci z pohledu islámského fundamentalismu je název kapitoly třetí. Opět se mi zdá, že je to přehled myšlenek a informací z několika publikací Roy, Ismael, Kropáček Mendel, Introvigne.

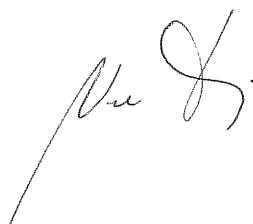
Kromě zmíněných kritik možno připojit ještě poměrně velké mezery v literatuře, není zde zmínka o *Střetu civilizací*, chybí významní autoři pro mezináboženský dialog. Je mi jasné, že se doktorand soustředil na české poměry, ale i ty jsou mezinárodní diskusí poznamenány.

Není mi jasné, jaká transkripční pravidla si autor zvolil pro arabská slova, není mi jasné proč neužil předepsaného řádkování pro fakultní práce. To jsou samozřejmě drobnosti.

Závěr? Záleží, jaká nastavíme výchozí kritéria. Pokud budeme důslední, práce je svým charakterem prací spíše magisterskou: seznámení s problémem, přehled významnějších publikací a kompilace. „Ohromující“ grafy v příloze nemohou tento charakter práce přehlušit. Chybí práce s prameny, hlubší přehled o dialogu, širší záběr sociologických šetření.

Budeme-li shovívaví a práci budeme považovat za úvod k čemusi solidnějšímu, co bude opravdu odpovídat parametrům doktorské práce, pak, lze uvažovat i o případném přijetí práce s tím nejčernějším hodnocením.

Soud necht' vynese svým vystoupením autor sám.

doc. ThDr. Václav Ventura, ThD.

14.1.2007